

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології
на тему:

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ; МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ

Студентатки групи кор 20-21
факультету східної та
слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми: бакалаврат
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.06 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша – корейська

Пилипчак Олександр Сергійович

Науковий керівник:
Орос Руслана Олегівна
Національна шкала ____
Кількість балів ____
Оцінка ЄКТС ____

Київ – 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.....	6
ЗНАЙОМСТВО З МОВОЮ, ВВЕДЕННЯ ПЕРІОДИЗАЦІЇ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ, ГІПОТЗИ ПОХОДЖЕННЯ	6
1.1 Введення періодизації корейської мови.....	6
1.2. Гіпотези походження корейської мови	8
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	12
РОЗДІЛ 2.	13
ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ КОРЕЇ ТА МОВИ.....	13
2.1 Корея у період Старого Чосону	13
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	16
РОЗДІЛ 3.....	17
ВПЛИВ КИТАЮ НА КОРЕЙСЬКУ МОВУ. СТВОРЕННЯ ПИСЬМА	17
3.1 Письмо Кугьоль.....	17
3.2 Письмо Хянчхаль	18
3.3 Письмо Іду.....	18
3.3 Письмо Когурьо.....	19
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	23
РОЗДІЛ 4.	24
КОРЕЙСЬКА МОВА НОВОГО ПЕРІОДУ	24
4.1 Загальний розгляд	24
4.2 Корейська мова в період Імчжинської війни.....	25
4.3 Розвиток корейської літератури в часи Японської колонізації	27
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4	29
РОЗДІЛ 5.....	30
СУЧАСНА КОРЕЙСЬКА МОВА.....	30
5.1 Корейська мова як аглютинативна	30
5.2 Зміни в сучасній корейській мові	33

	3
5.3 Фонетичні особливості корейської мови	34
5.4 Словотвір в корейській мові	36
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 5	40
ВИСНОВКИ.....	41
АБСТРАКТ	42
СПИСОК ДЖЕРЕЛ	43
ДОДАТКИ.....	44

ВСТУП

Дана робота присвячена дослідженням в галузі лінгвістики, і стосується вивчення, розвитку корейської мови, процесу створення. Ми звернули увагу на історичні особливості, а також розглянули такий процес, як словотвір та фонетичні особливості. **Актуальність теми полягає в тому, що сучасну корейську мову неможливо вивчати без розуміння фонетики, словотвору, історії розвитку.** Щоб вміти перекладати з корейської мови, розмовляти, читати та писати, потрібно чітко розуміти структуру мови, її походження. Основним завданням є чітко та просто пояснити, показати на прикладах, зрозуміти та проаналізувати мову, для подальшого її вивчення та використання.

Мета курсової роботи полягає у закріпленні та систематизації загальних та фахових компетентностей, передбачених змістом відповідної освітньої програми, поглиблення практичних навичок самостійної роботи над розв'язанням конкретної наукової проблеми шляхом використання літературних джерел, методичних та інших матеріалів.

Показує навички орієнтування в актуальній науковій проблемі, самостійно опрацьовуючи конкретне наукове завдання, в глибокому вивченні розвитку корейської мови, що сприяє чіткому розумінню її походження, історичним змінам. Можна зрозуміти завдяки чому мова набуває такого вигляду, який ми бачимо зараз. Це допоможе застосовувати її на практиці та більше розуміти в теорії. Також, можна зазначити, що розуміння мови допомагає зрозуміти культурні особливості народу, його менталітет, адже при створенні мови грають важливу роль як історичні, так і релігійні та політичні особливості.

Для здійснення зазначеної мети служать наступні завдання:

- 1) вивчення історичного розвитку корейської мови;
- 2) формулювання основних понять, що стосуються теми дослідження;
- 3) фонетичний та словотворчий аналіз;

Об'єкт дослідження – історичні зміни корейської мови до сьогодення.

Предмет дослідження – матеріальні знахідки, що включають в себе історичні документи, схеми, файли, сайти, книжки, стелли, а також фотографії, на основі яких можна зробити схему перетворення мови до сучасного вигляду.

Методологічною основою для дослідження послужили наукові праці відомих вітчизняних і зарубіжних вчених та науковців. В якості теоретичної бази дослідження були використані публікації, присвячені розвитку корейської мови у всіх сферах.

Актуальність теми обґрунтована шляхом критичного аналізу та порівняння з вже розв'язаннями проблеми, а також аргументована доцільною практичною діяльністю в цій сфері. Мова розвивається, а тому подібній дослідження будуть актуальні завжди. На підставі аналізу наявної історіографії проблеми ми з'ясували ступінь її вивчення, окреслили коло малодосліджених або недосліджених питань.

Наприкінці вступу слід зазначити саме про практичне значення одержаних результатів у науковій роботі. Ми сподіваємось отримати більш чітке розуміння основ появи та розвитку корейської мови, фонетичні особливості та особливості словотвору. Також хочеться зазначити, що подібна практика неабияк допоможе в перекладацькій діяльності, адже починаєш "відчувати" мову та розуміти, як правильно перекласти так, щоб носій мови зрозумів переклад тексту. Неабияк важливо перекладати розуміючи культурну різницю та корейського менталітету. Робота за цією темою завжди буде актуальна та практична, оскільки подібне питання завжди буде викликати безліч запитань та дискусій.

РОЗДІЛ 1.

ЗНАЙОМСТВО З МОВОЮ, ВВЕДЕННЯ ПЕРІОДИЗАЦІЇ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ, ГІПОТЗИ ПОХОДЖЕННЯ

1.1 Введення періодизації корейської мови

Нині ми звикли назвати «давньою мовою» поняття, що протиставляється сучасній мові. І коли виникає необхідність класифікації епох, наприклад, у корейській мові, зазвичай використовуємо архаїчний період. Він, у свою чергу, підрозділяється вченими на кілька епох: мови *고구려, 백제, 신라, 거야, 조선* (епоха мови *조선*, своєю чергою, ділиться першу і другу половину). Якщо розглядати різні класифікації у працях з історії мови, то досі не встановлено характерних мовних критеріїв різних періодів. Так, наприклад, вся історія ділиться, в одному випадку, на три періоди: *стародавній - 고대, середній - 중세, новий - 근대*. Такої класифікації дотримувався Гіmun у 1961 році.

Подібним чином зазвичай поділяють на періоди історію західноєвропейських мов (англійська, французька). В іншому випадку, історія ділиться на п'ять періодів: *стародавній - 고대, старий - 중고, середній - 중기, новий - 근대, новітній - 현대*, як це зробив Кім Хенгу 1975 року. Мова завжди в процесі зміни, тому питання: «Як ділити періоди? Щодо чого розділяти їх? Де проводити кордони?» пов'язані із запитанням «Яку позицію займали ті люди, які створювали історичні записи?». В результаті не виходить одноманітної картини. Отож, необхідно встановити одну розумну класифікацію, що буде опиратися на усі історичні особливості та мати щось спільне.

Стародавній період можна розділити на першу і другу половину, припустивши, що зміни могли відбуватися через внутрішні причини мови в часовому відрізку протягом приблизно 14 століть, що відповідає давньому періоду. Існує літопис – *림유사*, дані якої відображають мову початку династії Корьо. І, хоча цю книгу писав китайський літописець, записуючи корейську мову ієрогліфами, все ж таки є

можливість відтворити, хоча і не в повному обсязі, лад мови за династії Корьо за умови, що матеріал буде профільтований у процесі порівняння. Таким чином, стародавню мову можна розділити на першу і другу половини, оскільки існують документи, в яких відображається мова саме періоду Корьо, який, мабуть, помітно відрізняється від мови попереднього періоду. Тому стародавня мова першої половини включає мову трьох Стародавніх держави - *고구려*, *백제*, *신라*, а стародавньою мовою другої половини - мова Корьо.

Навряд чи виникнуть розбіжності у проведенні кордонів між середньовічним та новим періодами у 1598 році, коли закінчилася Імджинська війна, а з внутрішніх мовних причин починають відбуватися різноманітні зміни. Нарешті, кордоном між мовами нового та сучасного періодів може бути 1894 рік, коли з'явилося вчення Сірхак і виявився сучасний характер, а також національна самостійність корейців.

Все вищесказане можна створити у наступній схемі:

1. Стародавній період (1-а половина: до 1103, 2-а половина: 1103-1443);
2. Середньовічний період (1443-1598);
3. Новий період (1598-1894);
4. Новіший період (1894~нині).

Що ж до нового періоду, він загалом також може бути підрозділений на періоди до 1945 і після 1945 року, і другий, який характеризується великими змінами, пов'язаними з поділом Кореї на дві держави, і окремого розвитку корейської мови на півночі і півдні півострова.

Для порівняння також наведено періодизацію інших мов:

- 1) англійська мова: стародавня (VIII-XI ст.в.), середня (XII-XV ст.в.), нова (кінець XV століття ~н.вр.);
- 2) французька мова: стародавня (IX-XIV ст.в.), середня (XIV-XVI ст.в.), нова (XVII століття ~н.вр.);

Для давньої мови застосовується ретроспективний метод, висунення гіпотез. Для періоду починаючи із середньовічного – перспективний метод.

1.2. Гіпотези походження корейської мови

Спроби класифікації мов починаються з XVI століття, а в XIX вже виявилися основні принципи класифікації мов, відповідно з якими були намічені основні сім'ї та групи мов. Саме у XIX столітті склалася генеалогічна класифікація мов світу, як наука, що приводить у струнку систему всі існуючі та мертві мови людства. Мова знає два підходи до класифікації мов: угруповання мов за спільністю мовного матеріалу (коренів, афіксів) та за спільністю походження, що є генеалогічною класифікацією мов. А також групи мов за спільністю ладу та типу, перш за все, граматичного, незалежного від походження – це типологічна чи інакше, морфологічна класифікація мов.

Походження корейської мови офіційно не доведена. Корейська мова стоїть сама по собі (формує окрему групу). Генеалогічна класифікація мов прямо пов'язана з історичною долею мов та народів, носіїв цих мов. Вона охоплює насамперед, лексичні та фонетичні зіставлення, а далі і граматичні, тобто морфологічну класифікацію, пов'язану зі структурно-системним розумінням мови, яка спирається на граматику.

Генеалогічна класифікація мов – це класифікація мов із споріднених зв'язків між ними, класифікація при якій поєднуються родинні мови. Вона заснована на вивченні родинних мов у вигляді порівняльно-історичного методу. Ця Класифікація поділяє всі мови на сім'ї, а всередині сімей - на групи. У сім'ї та групи мови об'єднуються за їхньою матеріальною подібністю. Сім'ї мов поділяються на гілки, групи, підгрупи споріднених мов.

Важливе значення генеалогічної класифікації мов світу полягає в тому, що це історична класифікація. Матеріальна спорідненість корейської та інших мов (тобто єдність походження основи мови) є свідченням того, що ці мови сягають первісної єдності. У цій роботі представлено багато теорій та гіпотез, проте ми дотримуємося останньої та найбільш поширеної теорії приналежності корейської мови до алтайської мовної сім'ї (Young-Key Kim-Renaud and John Whitman, 1997).

Загалом виділяють такі походження мови:

1. Алтайська гіпотеза.

Вона є найпопулярнішою та найстарішою. Вважають, що корейська мова належить до алтайських мов (мови алтайської сім'ї), що відносяться до мов південної Азії(що починаються від Туреччини, далі басейн річки Волги і до північного узбережжя аж до Сибіру). В Алтайську групу входять і тюркські мови і тунгуйські мови, адже сама по собі вона дуже широка і має безліч гілок. Дослідник Густав Йон-Рамстед займався вивченням корейської мови і доводив саме цю гіпотезу. Загалом, вчений базувався на фонологічних відповідниках. Тобто він зробив такі висновки саме орієнтуючись на фонетику мови. Рамстед перший описав граматику корейської мови(30-х років), був першим основоположником радянського корезнавства. Отже на чому базується його гіпотеза? На гармонії голосних.

В корейській мові є закінчення – *ㅏ/ㅓ/ㅓ*. Всі знають, що існує правило: за світлими в корені ідуть світлі закінчення – *ㅏ*, за темними і нейтральними іде – *ㅓ*. Це й називається гармонія голосних, її прояв. Якщо говорити про неї на сучасному етапі, то в плані історії розвитку корейської мови, в попередні періоди саме історичного розвитку, воно проявлялось трохи інакше. Наприклад, у середньовіччі, ми можемо побачити узгодження голосних всередині кореня, причому вони впливали на відтінки значення, буквенний символізм. Наприклад, візьмемо те, що ми бачимо до сих пір. Слово, яке було сформовано в 15 столітті, *жовтий* – *노랑다*. В цьому варіанті воно має позитивне значення, узгоджується в корені. А от *누렇다* – *брудно-жовтий*. Можна сказати, негативний відтінок символізму (буквенний символізм всередині кореня). Ми можемо побачити, що зараз, у словоторі це не присутньо (Young-Key Kim-Renaud and John Whitman, 1997). Якщо подивитись на ті ж самі тюркські мови (по типу турецької та азербайджанської), то там теж можна побачити узгодження голосних, проте воно проявляється трохи інакше. Там голосні діляться на тверді й м'які. З твердими голосними ідуть тверді, з м'якими м'які.

На чому ж базується гіпотеза того, що корейська належить до алтайських мов?

1. Для алтайських мов є характерний прояв гармонії голосних;
2. Порядок слів є такими, що дієслово знаходиться у кінці речення;

3. Аглютинація;

Проте цих тверджень недостатньо, щоб стверджувати, що ця гіпотеза є точно правильною.

Алтайці зазвичай реконструюють протоалтайську мову за допомогою системи гармонії голосних, яка складається з передніх голосних, поєднаних із голосними заднього ряду. На основі свідчень із ранньосередньокорейської мови вважається, що рання корейська мова мала подібну систему гармонії голосних. На таблиці нижче можна побачити ці ранньосередньокорейські звуки разом із засвідченими пізньосередньокорейськими звуками.

Протоалтайською системою є система Поппе (1960) (Додаток 1). У зв'язку з цим, однак, можна побачити, що корейські слова майже не починаються з голосною – /o/ або /u/. Одне спостереження запропоновано алтаїчних відповідності голосних є те, що, здається, кінцеві голосні в корейській мові було втрачено. Таким чином, двоскладові слова скорочені до одного складу; трискладові слова на два склади (Додаток 2).

Корейська мова має низку флективних морфем, з якими вона, здається, схожа в алтайський. Деякі з них містяться в системах частинок. Ось три запропоновані збіги (Додаток 3).

Було багато науковців та дослідників, які підтримували цю гіпотезу та намагались довести, що це правда. Наприклад:

Ніколас Поун (займався реконструкціями протоалтайської мови і корейської) , Антуан Майє (займався пошуком ідентичних типів творення граматичних категорій у зіставляваних мовах, ступенів порівняння алтайських мов і корейської. Більше орієнтувався на граматику).

Чому ця теорія є найпопулярнішою в Кореї? Якщо буде доведено, що це дійсно так, то корейці зможуть довести, що корейська мова є старішою від японської. Тому тут головну роль грає саме політичний чинник (Young-Key Kim-Renaud and John Whitman, 1997).

2. Японська гіпотеза

Суть в тому, що японська і корейська гіпотеза спорідненні. Вони обидві походять з одного джерела, мають формувати одну мовну групу. Ця гіпотеза дуже популярна в Японії. Особливо популярні роботи на цю тему таких науковців як: Арай Гакусекі (1717), Фуджій Гейкан (1781), Вільям Джордж(1879), Каназава Шозабуро (з 1910-1929). Семюіль Мартін(1966). Дуже відомий американський корєзнавець, що був розробником однієї з варіантів латинізації корейської мови. Причому він розробляв її безпосередньо для американських розробників (це було спеціальне замовлення). Один зі способів транскрибації був розроблений ним. Було багато робіт з морфонетики, фонології (працював з алфавітом, передачі звуків).

3. Макро-Алтайська гіпотеза

Корейська -японська мови є спорідненими між собою і вони обидві входять в алтайську групу мов. Ця гіпотеза не дуже популярна, проте її підтримували такі науковці як Рой-Ендрю Міллер. Можна сказати, що він був законодавцем цієї гіпотези, а у 1971 став її основоположником.

4. Дравидійська гіпотеза

Говорить, що корейська мова може походити від дравидійської сім'ї мов. Дравидійські мови, це південна Індія. Суть в тому, що корейська мова прийшла південної Індії. Цю теорію підтримував Морган Кліпенлдер, Ульберт Онасумо.

Взагалі, корейська мова сама сформулювалась лише в 7 столітті, в неї увійшло аж три різних групи, на основі яких вона й сформувалась. Оскільки вона є такою собі збірною соляночкою, то важко сказати яка із груп мов в ній може домінувати. Проте фахівці не прийшли до єдиної думки щодо походження корейської мови.

Свідчення спорідненості з алтайським, особливо з тунгуською та з японською мовами сильні.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Отже, сучасна корейська мова заснована мовою часів королівства Сілла. Як зазначає корейський лінгвіст І Кі Мун: «походження корейської мови з'ясовано», хоча багато хто з корейських лінгвістів та західних вчених, досі продовжують відстоювати широко розповсюджену теорію XIX століття про належність корейської, монгольської та японської мов до алтайської сім'ї. Рішення до якої групи мов має належати корейська вчені також обґрунтовують культурними, історичними та національними чинниками. Так, наприклад, деякі краєзнавці дуже хочуть довести, що корейська мова старіша за японську, тому дуже активно досліджують одну із теорій походжень, намагаючись знайти як можна більше прямих доказів. Бажання довести свою перевагу над Японією, на нашу думку, є основною цих активних досліджень. Важливо не забувати, що Корея перебувала під окупацією Японії довгий час, переживала важкі часи.

На сучасному етапі, на думку деяких вчених, корейська мова входить до складу алтайської сім'ї окремої групи мов Далекого Сходу, які не входять до жодних груп.

РОЗДІЛ 2.

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ КОРЕЇ ТА МОВИ

2.1 Корея у період Старого Чосону

Найдавнішою державою, згаданою в китайських історичних літописах, був Чосон (Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey, 2013). Хоча він займав лише невелику частину території Кореї сьогодні, ця рання держава стала центральною для міфу, про заснування Кореї. Відповідно за традиційним обчисленням, історія Кореї почалася в 2333 р. до н.е., коли предок *Тангун* – 檀君 заснував свою столицю в районі поблизу сучасного Пхеньяна і назвав її «Чосон». Через назву національної приналежності. Пізніше вона була прийнята як офіційна назва штату засновниками династії І (1392–1910), і вона досі використовується як назва штату в Північній Кореї. Щоб відрізнити оригінальну назву від цих останніх днів, історики зазвичай називають його «Старий Чосон» (Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey). Після заснування своєї столиці в Чосоні, Тангун пізніше переніс її до місця під назвою *Асадал* – (阿斯達), що було назвою сусідньої гори. У цій назві *-tal*, здається, був суфіксом який схоже за звучанням на слово, яке використовується для «гори» в назвах місць Когурьо. Частина, що залишилася, *asa* «ранок» і японське *asa* «ідентифікатор», два слова, які часто порівнювали і вважалося, що вони мають спільне походження. З цього, виходить, що це була випадковість, що перший із двох символів, які використовуються для написання *Choson* (朝鮮), може означати "ранок"?

Проблема з цим висновком полягає в тому, що китайці завжди читали символ в імені з вимовою, якої ніколи не могло бути тлумачиться як «ранок», а лише як «приплив» або «суд». Існує також припущення, що спонукає до роздумів щодо кількох інших давніх слів. Один — *вангкем* 王儉, титул, використовуваний для Тангуна, який, очевидно, означав «правитель» або «суверен». *Wang* 王 на китайській означало «король». Крім Старого Чосону, був також Кіджа Чосон. Це була друга

держава, яка кажуть, існувала в стародавній Кореї. Кія (або Віконт Кі) був дворянином китайської династії Шан, описаний китайською мовою записується як дядько по батькові або брат останнього імператора династії. Коли Кія поскаржився імператору через його корупцію, імператор кинув його до в'язниці. Кія знайшов притулок у Чосон і заснував державу там (хоча де саме це було одна з обговорюваних тем в сучасній Кореї і зараз). Нові правителі не переслідують того а ,навпаки, нагородили Кія за його чесноти. Свого часу ця історія була важливою для корейців, оскільки зав'язувала походження нації від китайських інститутів і класичних традицій. Тепер, однак, у цю останню епоху, коли давні зв'язки з Китаєм менші, корейські вчені зазвичай відкидають цю історію як легенду.

Чосон, проте, набагато краще задокументований сутністю. Тим не менш, деякі вчені-філологи нещодавно відзначили, що термін у Пекче «король» мав фонологічну форму, подібну до «Кія»; як наслідок, є деякі припущення, що ця назва насправді може бути правдою. Була ще одна рання транскрипція місцевого слова «правитель». Чи правда чи ні, міркування показують спокусливу природу цих стародавніх назв.

Корейці в міру можливого намагалися пристосувати ієрогліфіку не тільки для запису китайських текстів, але і корейських текстів і слів. Щоб частково подолати більші структурні відмінності між китайськими та корейськими мовами, у різний час і з іншими цілями були створені системи письма **Кугьоль**, **Хянчхаль** та **Іду**. Усі вони мали спільність в тому, що в них корейські слова та граматичні формати записані за допомогою ієрогліфіки, шляхом підбору максимально наближених до вивільнення ієрогліфів. Спочатку ці системи використовувалися для запису корейських імен, топонімів і назв посад, однак за мірою розвитку цієї системи, люди могли записати цілі пропозиції і навіть вірші, з яких до нас дійшло 25 хянга.

Корейський алфавіт – хангиль був створений в 1443 р., під керівництвом четвертого правителя династії Чосону вана Сечжона, на 25-му році його правління. Відповідний королівський указ був створений у 1446 р. і називався «Хунмін чонним» («Настанова народу про правильну вимову»). Він складався з основного тексту і коментарів, посвяченого принципам створення корейських букв та їх використання.

З самого початку корейський алфавіт складався з 28 букв: 11 голосних і 17 приголосних, які, у свою чергу, утворювали слова. Склад був поділений на три частини: «початковий» (приголосний), «середній» (голосний) і «кінцевий» (приголосні) звуки.

Проте надання корейському письму статусу «державній писемності» відбулося не так легко (Varieties of Korean: Old Korean Part VI, 2007).

Навіть після публікації першого пам'ятника корейського алфавіту офіційні документи склалися на давньокитайському письму. Потрібно було ще 450 років перш ніж корейське письмо стало «державною писемністю», замінивши давньокитайську мову. Такий статус був наданий хангилю в листопаді 1894 р. Високим указом № 1 «Про форму офіційних документів».

Термін «хангиль» був вперше запропонований корейським лінгвістом під іменем Чу Си Гьон (1876 – 1914), і введене в оборот в 1913 р. А з 1927 р. почав видавати журнал «Хангиль» – періодичне видання, яке отримало широке використання. Саме слово можна перекласти як «корейська писемність», а також як «велика писемність» і «найкраща писемність в світі», що передає дух першоджерела – трактата «Хунмин чонним». Саме тоді корейське письмо почало складатися з 24 букв, 10 з яких голосні, а 14 – приголосні. Состав складу в корейському письмі: три букви корейського алфавіту, так звані «початкова», «середня» і «кінцева», записуються в певному порядку, створюють склад.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Мові властиві як сталість, так і мінливість, а роль цих двох протилежних властивостей різною мірою проявляється у періоди формування, розвитку, зміни та зникнення самої мови. Якщо мову поділити на основні складові – фонетику, граматику та лексику, то очевидно, що все вони піддаються змінам із різною швидкістю. Проте на ці зміни дуже легко вплинути політично, багато інших народностей, що перебували на сучасній території Кореї внесли чимало своїх змін та тим чи іншим чином вплинули на створення корейської мови.

Найшвидше змінюється словниковий склад мови, на наступному місці – її фонетика. І навпаки, граматику – особлива структура речень – як правило, зберігається у формі, максимально наближеній до вихідної, з мінімальними змінами. Аналіз давньокорейської мови та її результати багато в чому ґрунтуються на цих характерних рисах мови.

РОЗДІЛ 3.

ВПЛИВ КИТАЮ НА КОРЕЙСЬКУ МОВУ. СТВОРЕННЯ ПИСЬМА

3.1 Письмо Кугьоль

Кугьоль був розроблений силляським буддійським монахом Соль Чхоном для перекладу ханмунних текстів (буддійських сутр) на корейську мову з деякими змінами структури при цьому не змінивши сенс речень. При перших дослідженнях вважалося, що кугьоль дозволив вносити в ханмунний текст імена та назви, але при цьому не дозволив змінити структуру ханмунного змісту. Однак за мірами відкриття нових джерел функції кугьоля стали більш зрозуміліші. Зокрема, стало ясно, що порядок слів був змінений на характерний для корейської мови. Таким чином можна було позначити не тільки окремі зміни, але і цілі фрагменти тексту. При цьому спочатку був розроблений *음독구결*, призначений для читання вслух, і виконуючий лише функцію транскрипції, що пізніше перетворився в *석독구결* – де було саме звучання тексту (Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey, 2013). У цьому випадку частина ієрогліфів використовувалася для транскрипції складів, а деякі використовувалися для передачі змісту. При цьому вони могли звучали по-корейськи. Як бачимо, ці два етапи розробки кугьоля обмежувалися лише буддійськими сутрами, оскільки в конфуціанських текстах вони відсутні. Це було пов'язано з тим, що куголь міг внести плутаницю в толкові тексти, тому в основному обмежувався транскрипцією. Пізніше, к 15 сторіччю, куголь став з'являтися в ханмунних текстах. Порядок слів при цьому зберігався як в оригіналі, але додавалися граматичні закінчення кугьоля, що вказують на зв'язок частин між собою (*은, 는, 이라, 리라, 이, 오, 니, 하며, 이면* та ін.). Подібне використання ієрогліфів було характерним і для хянчхаля, і для іду, але тільки в кугьолі були розроблені додаткові ознаки для найбільш часто застосовуваних закінчень – скорочені форми ієрогліфів. Крім цього, при подальшому використанні кугьоля була розроблена система – *문형구결*, яка дозволяє самостійно будувати пропозиції по-корейськи. Приклад, де його можна

побачити в *역대전리가* (1371), ієрогліфами транскрибуються цілі речення корейською, які з'єднуються за допомогою ієрогліфічних символів граматичних формантів.

3.2 Письмо Хянчхаль

Хянчхаль передбачався виключно для побудови корейських речень. Деякі ієрогліфи в ньому використовувалися для позначення змісту, деякі – для транскрипції закінчень. Сама назва «Хянчхаль» вперше згадується в творах Кюньо (1075), а потім у інших авторів. Саме на хянчхалі написані хянга. На початковій стадії розвитку цієї системи письмовості хянчхалем записувалися імена та назви. Для цього використовувалися тільки читання ієрогліфів. Саме в такій формі він використовується на кам'яних стелах 5-6 століття, і застосовувався він у всіх трьох державах. Наступна стадія розвитку хянчхалю ознаменувалась застосуванням окремих ієрогліфів для граматичних закінчень (오, 예, 겨, 로, 하, 사...), зміст яких відповідав значенню ієрогліфа, але читання відповідало корейському завершенню.

У третій стадії розвитку ієрогліфи використовувалися не тільки для передачі значень і звучання граматичних форматів, але і дозволяли будувати речення і тексти. Частина ієрогліфів треба було прочитати по-корейськи згідно з їх змістом, а частина – згідно з їх вимовою. При цьому ієрогліфи, що означають граматичні формати, могли помічати додатковою точкою знизу. Всього існує 31 закінчення хянчхалю. Очевидно, до 6 століття хянчхаль вже остаточно сформувався.

3.3 Письмо Іду

Хянчхаль, досить широко використовувався у період трьох держав і об'єднаного Сілла, був далекий від нової правлячої еліти, що прийшла до влади династії Корьо, і тому поступово вийшов із використання. Пізніше була розроблена система так званого чиновного письма – іду, багато чим схожим з хянчхалем другої

стадії розвитку. Перша назва іду або ісо з'являється в документах періоду Самгук Юса – наприкінці 13 століття. Інші його назви – іду, ітху, ітхо, ічхал. Ця система писемності вперше фіксується на початку 10 ст. У ньому були ієрогліфи для позначення практично всіх відмінків, виділеної частки нин, деяких дієслівних закінчень, позначення прямої мови та ін. Їх комплексне використання дозволило адекватно передавати складні граматичні конструкції корейської мови. В цьому плані – комплексного використання іду на багато опередив хянчхаль. Закінчення простих граматичних формантів в іду могли бути як односкладними, так і двоскладними, але фіксуються більш довгими. Ця система письма широко використовувалася протягом династії Корьо, а також Чосон, і була офіційною писемністю ділової переписки та державних документів навіть після прийняття корейського алфавіту.

3.3 Письмо Когурьо

Як уже згадувалося, у Когурьо єдиною мовою була мова пуйо, для якої, як вважають, все ще існують будь-які лінгвістичні докази. Однак ці фрагменти мови важко розшифрувати, оскільки вони складаються виключно зі слів і морфем, з яких складаються назви в Когурьо. Найважливішими з цих власних іменників є топоніми, зафіксовані в монографіях Самгук сагі з географії.

У томі 37 топонім Когурьо часто транскрибували двома різними способами. Наприклад, те, що зараз називається Сувон (велике місто на південь від Сеула), було написано як 貫忽, так і як 水城. Ось яку форму набув запис у томі 37: Перша транскрипція, 貫忽, була спробою відобразити звуки назви Когурьо за допомогою фонограм. Друга транскрипція, 水城, використовувала китайські ієрогліфи, щоб наблизити значення назви «водне місто» (Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey, 2013).

Іншими словами, друга транскрипція пропонувала читачеві ігнорувати китайські звуки, пов'язані з ієрогліфами, і читати їх як рідні слова. Корейці цей спосіб читання ієрогліфів називають хун - 訓 (у Японії такий же спосіб читання називають

кун). Тут важливо пам'ятати, що дві транскрипції в томі 37 представляли два різні способи написання абсолютно однакового імені. Том 35 був іншим. На відміну від імен у томі 37, імена, подані в томі 35 відображає те, що історично відбулося після періоду Трьох Королівств, у період Об'єднаної Сілли та Корьо. У період Трьох Королівств структура назв місць часто кардинально відрізнялася від одного місця до іншого, і це залишалося таким же, як і після того, як Сілла здійснила об'єднання півострова в 668 році. Однак у 757 році могутній монарх Сіллана, король Кьондок (Додаток 5) провів реформу, під час якої всі топоніми в межах царства були приведені у відповідність до жорстких стандартів. З цього моменту кожне значне місце в Кореї отримало назву в китайському стилі. Кожен мав бути написаний двома китайськими ієрогліфами, і обидва ієрогліфи мали читатися зі стандартизованою китайсько-корейською вимовою. Том 35 сагі Самгук записав ці зміни: *水城郡 本高句麗 買忽郡 景德王改名 今水州* – *Округ Сусон спочатку був округом Когурьо, Маехоль; Король Кьондок змінив назву; тепер це Суджу (Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey, 2013).*

Перша частина цього запису, *水城郡* – «округ Сусон», була назвою, даною за виправленням імен королем Кьондоком; оригінальне ім'я Когурьо було наступним; і *Суджу* – *水州* було ім'ям Корьо, яке використовувалося під час написання Самгук сагі. Зауважимо, що символи, використані для написання назви *水城郡* – «округ Сусон», були точно такими ж, як ті, що використовувалися в одній із двох оригінальних транскрипцій назви місця Когурьо. Але той оригінальний *水城* у томі 37 за своєю природою повністю відрізнявся від *水城* у томі 35. Це тому, що в томі 37 читалися символи *水城* як слова Когурьо, що означали «місто на воді», тоді як ті самі ієрогліфи *水城* в томі 35 читалися в китайському стилі, тобто як китайсько-корейські. Ми можемо уявити, що вибір імен в цьому останньому випадку просто означав зміну способу читання оригінальних транскрипційних символів. Але результатом стала справді фундаментальна зміна. Корейські топоніми вже ніколи не будуть колишніми.

Однак, незважаючи на такі проблеми, корпус Когурьо містить шари, які можна легко порівняти з відомими наборами словника. Багато слів видаються алтайськими або принаймні тунгуськими. Наприклад, слово «вода», (яке звучало приблизно як *tau* або *mi*), мало звукову форму, яка сильно нагадувала евенкійське *ти* – «вода», маньчжурське *тике* і середньомонгольське *moren* – *озеро, річка*. І це було ще більше схоже на японське *mi(du)* – «вода». Ця схожість припускає, що Когурьо був ближчим до японців, а також до їхніх континентальних сусідів. Загалом тунгуських двійників чимало. Вони включають, серед інших слів Когурьо 内米 – «басейн», що порівнюється з тунгуськими формами. Деякі слова Когурьо дуже нагадують японські (Додаток 4).

Найбільш ранніми з збережених джерел вважатимуться кам'яні стели. З них особливо відзначимо стелу 광개토태(414) в Когурьо (Додаток 6), і стелу Чинхинвана (561) в Сілла (Додаток 7), на яких містяться записані ієрогліфами імена, назви міст та інших місцевостей, та ін (Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey, 2013).

Також із давнього періоду до нас дійшли 14 хянга в Самгук Юса та 11 – у записках Кюне (Додаток 8). У Самгук Сагі загалом міститься 524 топоніми, як ієрогліфічні назви, так і споконвічно корейські, які були до перейменування. З цього унікального джерела можна назвати слова, граматичні конструкції мов Когурьо і Пекче. У географічному розділі Самгук Сагі міститься розділ про перейменування Кендок-ваном (757) у період об'єднаного Сілла всіх географічних об'єктів, і наведені як корейські, так і ієрогліфічні їх назви.

Звернемося до зарубіжних письмових свідчень, у яких описується давньокорейська мова. Це насамперед «Історичні записки» Сима Цяня, та його ж «Хроніки династії Хань». У них описані географічне положення цих країн та народів, їх звичаї та мова, що робить їх дуже корисним та цінними джерелами. Так само корисними є і давньояпонські хроніки «Кодзика» (711) (Додаток 9) і «Ніхон Сьокі» (720) (Додаток 10), в яких є досить докладна інформація про Пекчу, з якої можна отримати великий пласт лексики.

Джерела пізнього стародавнього періоду різноманітніші. Це написані Лі Гю Бо «Тонгук Сангук Чіп», І Син Хю «Чеван Унгі», а також джерела на іду: римівники

ієрогліфів, адаптовані для корейців, *збірники з медицини та використання трав* – *향약구급방* (Додаток 11), 1236 р. Загалом записано понад 430 найменувань лікарських засобів, і з яких можна зробити висновки про трансформацію мови в період Корьо. До зарубіжних джерел пізнього стародавнього періоду відносяться Керім Юса, 1103 (історія сілла), написана китайцем Сон Моком; китайсько-корейська словник, загальним обсягом 353 слова. Ці джерела відображають мову раннього та середнього Корьо. Також, у 1408 році в Пекіні було складено «збірку корейських слів»; до цього періоду належить словник, складений у Китаї для 13 мов навколишніх народів. При вивченні цих джерел важливо пам'ятати, що вимова слів наведена ієрогліфами, з тих звуків, які китайські автори сприймали на слух, тобто фонетична їх реконструкція може бути некоректна. Але загалом ці джерела дають нам близько 600 слів мови Корьо (Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey, 2013).

Особливо *сутру* – *구역인왕경* 1973 року (Додаток 12). Це фактично збірка пояснень значень ієрогліфів корейською, з їх значенням і вимовою, причому точками праворуч від ієрогліфа вказувалися особливості інтонації (тону), і з рукописних коментарів очевидно, що автор добре розумів структурну відмінність корейської та китайської мов.

Також для вивчення давньокорейської мови можна взяти написані до винаходу *Хунмінчонима* ієрогліфікою, а потім переписані корейською абеткою – «*번역박통사*», «*훈몽자회*», «*응골방*» та інше (Додаток 13).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Поєднання приголосних і голосних утворюють слова, які можна оцінити як високо науковий і водночас простий засвоєння метод. На нашу думку корейський алфавіт є одним з найпростіших для вивчення, він логічний та зрозумілий. Звуки та букви, разом поєднані логічно та природньо. Вплив буддизму неабияк зіграв на створенні абетки, все в гармонії між собою. Розуміння букв та звуків приходить швидко, навіть маленька дитина швидко навчиться читати та писати

Одна з наукових писемностей на планеті» – таку оцінку отримав хангиль. Він отримав не тільки визнання у всьому світі, а й повагу.

Підставою для такого твердження є самобутність корейської писемності та ефективність комбінації різних символів. Голосні та приголосні легко відрізняються один від одного, 28 простих букв алфавіту розміщені в чіткій послідовності, вступають в різні комбінації як по вертикальній осі, так і по горизонтальній, утворюючи точний квадрат. Особливо слід науковий характер написання відзначити приголосних, які своїм зображенням чітко відбивають становище губ, рота і язика при вимовлянні.

РОЗДІЛ 4.

КОРЕЙСЬКА МОВА НОВОГО ПЕРІОДУ

4.1 Загальний розгляд

Середньовічним та новим періодом вважається період Імчжинської війни. Він характеризується порівняльним зниженням ролі аристократії та підвищенням ролі простого народу як у історії країни, так і у трансформаціях мови. Також однією з важливих подій цього періоду, що значно вплинув на мову, стало виникнення сірхак – руху за реальні знання.

Швидше за все перші ознаки змін у мові з'явилися ще до Імчжинської війни, проте саме ця війна сприяла їхньому швидшому проникненню в мову всієї країни та закріпленню в ній.

Джерел цього періоду досить багато, навіть незважаючи на втрату багатьох творів літератури та науки у війнах. Відбулося все багато в чому завдяки руху сірхак. З'являються праці з медицини, сільського господарства, конфуціанських і буддистських творів (як раніше перекладених, так і нових), словники та римовники ієрогліфів; література (каса, сичжо, нариси, повісті та романи); підручники та словники іноземних мов (китайської, японської, монгольської, маньчжурської), а наприкінці періоду – і словники європейських мов, а також теоретичні праці з лінгвістики корейської мови.

У фонетиці цього періоду зміни були такими: остаточно зник звук (х) і поступово замінювався іншими звуками звук (а) у різних позиціях. Стали монофтонгами е та є. У читаннях ієрогліфів не відбувалося значних змін, але варто відзначити поступове переосмислення тональної системи.

У граматиці зазначені такі зміни: випадання х у коренях слів, що закінчуються на х, випадання вставляється між коренем і відмінковим закінченням (к) (намо – намгі, кумо – кумгіро тощо). У словотворі зменшилася роль сполучних голосних о і у, інші методи, що застосовуються в середньовічному корейському, збереглися.

Сформувалася система часів. Теперішній час виражається суфіксами н(а), н(а)нда, нинда, для минулого використовувалися суфікси -ас і -(о)с, а майбутнього – ри та -гесс. Категорія часу була тісно пов'язана з категорією виду. У системі ввічливості чітко виділилися ввічливість стосовно співрозмовника, до суб'єкта оповідання.

Щодо лексики, то тут наростає потік ієрогліфічних запозичень (що в останню чергу пов'язані з розвитком наук), іноді з витісненням споконвічно корейських слів. Так як з'єднання слів за допомогою голосних о/у практично вийшло з вживання, його замінили -ом / -ум. Для з'єднання дієслів використовувалося дієприслівник -а/-(о).

Через адаптацію у корейській мові запозичення могли змінювати свої значення. Ці слова приходили з усної китайської мови, але наприкінці періоду слід зазначити і потік запозичень із європейських мов.

Орфографія того часу загалом рухалася від орфоепічного принципу запису слів (як чується, так і пишеться) до поділу слова на морфеми та запису їх згідно з цим принципом. Також відзначимо в орфографії поступово зникнення букв (ш) і (х), еволюцію збігів приголосних на початку слова; а також змішання т і с в кінці мови.

4.2 Корейська мова в період Імчжинської війни

Ми практично не маємо джерел, написаних безпосередньо в період Імчжинської війни, адже 20 років після неї нічого не друкувалося. Проте відразу після неї друкарство відновлюється, і вже в 1599 починається друкування хроніки династії Чосон. У 1608 році вийшло кілька праць з медицини (онхе): Тучханчіпе, Кугипан, Тхесанчіпе та ін.

Загалом джерела цього періоду різноманітні. Можна згадати книги з медицини, сільського господарства, іноземних мов, і водночас перевидання буддійських і конфуціанських праць – що дуже цінно, оскільки перевидання однієї й тієї праці у різні роки дозволяють відстежити зміни у мові цей період. Також з'явилися теоретичні

праці з корейської мови. Наприкінці 19 століття видавалися такі книги як біблія і праці з даосизму, і навіть словники – як тлумачні, так і двомовні.

У джерелах початку 17 століття в основному використовується ще середньовічна лексика і орфографія: використовується (н), т замість с (Тхесанчіпе, 1608, Тонний погам 1613), Є деякі різночитання щодо сильних, звичайних та придихальних звуків; є діалектні версії слів.

Перші підручники іноземних мов виникають у другій половині 17 століття. Для вивчення усного китайського пишуться Ногольдеонхе (1670), Пактхонсаонхе (1677). Ці книги є цінними для вивчення усної корейської мови того періоду. Чхопхесіно (1676) - підручник японської мови. Написаний Кан У Соном, що знаходився в японському полоні, в 1610-х, але виданий значно пізніше. Завдяки довгому часу між написанням та публікацією, книга відображає як особливості першої, так і другої половини 17 століття. Книга зі змінами та доповненнями перевидається у 1748 році. З'являється перший китайсько-корейський словник – Екоюхе (1690), а за ним - Веюхе (для японської мови).

18 століття. Частка медичних та сільськогосподарських праць у загальному потоці джерел знижується за рахунок різних онхе (творів) та підручників іноземних мов. З'являються і праці з корейської мови. У 1744 році перевидається переклад Онхе Сохак та інші конфуціанські праці. У 1772 року видається короткий зміст історичних хронік, що є джерелом як істориків, так лінгвістів. Наприкінці століття видаються численні молоді – настанови монарха народу. Особливістю джерел 18 століття є поява робіт з корейської лінгвістики. В основному це були роботи з дослідження рим та читання ієрогліфів, а також алфавіту: Сін Гьон Джуна «Хунмін чонним тохе»(1750), Сон Ге Хі («Самун сонхві», 1751) , і тому подібне. Вони в основному розглядали фонетику мови.

4.3 Розвиток корейської літератури в часи Японської колонізації

Історичні передумови, що вплинули на тематику й виникнення нових жанрів під час японської колонізації Кореї (1910–1945 рр.), є важливим поштовхом для розвитку мови до сучасного стану. Через окупацію території японською владою здійснювалася жорстка заборона на публікацію та поширення корейської патріотичної літератури на території півострова. Відбувалося пригнічення національної ідентичності й політичне переслідування на літературному просторі, що призводило до превенційних дій виконавчої окупаційної влади. Корейські поети періоду японського правління повинні були знайти інший спосіб вираження свого протистояння. Любов до нації і країни вони висловлювали за допомогою оспівування пейзажів та історичних постатей своєї батьківщини, а щоб показати ставлення до японської держави й передати тугу за незалежністю, майстри поетичного слова використовували символіку поезії.

Період японського правління був значущим для розвитку поезії Кореї у ХХ ст., оскільки її формування зумовлено не тільки особливостями розвитку літературного процесу в країні, а й особливостями соціально-політичної ситуації, що панувала на Корейському півострові на межі ХІХ–ХХ ст. Після анексії, що сталася в 1910 р., Корея потрапила під контроль Японії. У результаті наступних за цією подією змін у соціально-політичній і культурній сферах відбувається новий поштовх, що можна було побачити прискореному розвитку як літератури, так й інших сферах діяльності. Корейське суспільство підпало під вплив процесів вестернізації та модернізації, які торкнулися практично всіх сфер життя корейського народу. У Корею через Японію величезним потоком починає проникати європейська культура й література, країна починає знайомитися з літературними творами найвидатніших поетів і письменників Заходу (Розвиток корейської літератури в часи японської колонізації на прикладі творчості Ха Йонуна, 2019). Багато молодих корейців, зокрема такі відомі корейські поети й письменники, як Лі Квансу, Кім Донін, Йом Сансоп, На Дохян, Кім Соволь, Хан Йонун, а також багато інших виїжджали вчитися в японські університети

(«Васеда», «Кейо» тощо) на літературні та філософські факультети, де отримували можливість ознайомитися із західноєвропейською, американською культурами. Тож у сенсі модернізації в Кореї відбуваються зміни на краще, які не були можливими раніше через внутрішню консервативну політику Кореї. Нові зміни сприяли розвитку літератури та її різних жанрів, художніх засобів, ідей тощо. Серед видатних поетів 1920-х і першої половини 1930-х рр. були Кім Соволь, Кім Йок, Чу Йохан, Лі Санхва та інші. Зокрема, вірш «Квітка азалії», написані Кімом Соволем, і вірш «Мовчання коханої» Хана Йонуна оспівують колоніальне становище корейського народу, вважаються важливими поемами в розвитку сучасної корейської поезії. Філософська лірика Хана Йонуна (Додаток 14) (*한용운*) (1879–1944 рр.), що з'явилася в збірнику «Мовчання коханої» – (*님의 침묵*), відкриває новий етап корейської романтичної поезії. Символізм Хана Йонуна простежується через буддистські настрої та минуле монаха. Він згадує в підтекстах Будду, абсолютне буття (Розвиток корейської літератури в часи японської колонізації на прикладі творчості Ха Йонуна, 2019). Таке різноманіття можливих значень розуміння висловлювань також сприяє важливості глибокого розуміння цієї поезії та метафоричних рядків, що відображують духовні і патріотичні почуття Модерністська поезія та проза з'явилися в Кореї на початку 1930-х рр., коли була досягнута повноцінність і відповідність стилю сучасної літератури заходу. Проте варто пам'ятати, що така література була обличчям вирізнення двох різних художніх способів словотвору, а саме західного та східного (Андріанов Д.В., 2019).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4

Корея вже з перших століть нової ери міцно увійшла до орбіти далекосхідної культури. Давня культура Кореї не тільки перебувала під впливом китайської цивілізації, а й убирала в себе елементи культури племен північно-східної Азії, а також народів, що жили на захід від Китайської імперії. У IV-VI століттях через Китай у вигляді прямих контактів корейської держави з Індією на півострів було перенесено буддійську культуру, яка набула тут благодатного середовища, що допомагало мові розвиватися.

Якщо на початку проникнення китайської культури на Корейський півострів її вплив було поверховим, то починаючи з X століття, вплив набрав комплексного характеру. Політичний та державний устрій, ідеологія, законодавство та етичні норми, культура та освіта, церемонії, література і звичайно письмова мова, тобто багато з того, що становило офіційну сферу життя середньовічної Кореї, нагадувало китайське. Але це не було запозиченням у чистому вигляді; все сприйняте перероблялося і ставало своїм, "домашнім". Причому, ряд явищ та процесів у галузі культури та ідеології Китаю отримували нове життя на корейській землі з помітним запізненням, часом у кілька століть, і в своєрідною формою. Так сталося з мовою, китайська мова протягом кількох століть був офіційною та державною у Кореї і поступово ієрогліфи використовувалися тільки для передачі корейської мови, на сьогодні китайські ієрогліфи майже не використовуються.

РОЗДІЛ 5.

СУЧАСНА КОРЕЙСЬКА МОВА

5.1 Корейська мова як аглютинативна

Що стосується корейської мови, то вона належить до аглютинативної (мова, граматики та словотвір якої полягає у системі різноманітних афіксів, які приєднуються до основ частин мови і таким чином змінюють їх граматичне, семантичне та стилістичне значення) групи мов (відповідно до типологічної класифікації) при перекладі на українську мову зазнає набагато більшої кількості трансформацій в силу великої різниці даних мов і приналежності їх до різних груп та сімей. Труднощі для здійснення лексичних трансформацій при перекладі з корейської на українську мову являють власне лексичні особливості корейської мови. Тут можна виділити п'ять таких особливостей:

1) Велика кількість іншомовних запозичень.

Найбільшу частину запозичень у корейській мові складають слова китайського походження (한자) – близько 75%. Китайські запозичення зумовлені, передусім, тісними історичними зв'язками з Китаєм, схожістю культур та тим, що до п'ятнадцятого століття в Кореї користувалися виключно китайською грамотою (ієрогліфами). До сьогоднішнього дня китайські ієрогліфи широко використовуються в корейській мові в Південній Кореї, і дуже мало в Північній Кореї, де проводиться політика усунення із вжитку слів іноземного походження (з 1948 р. в КНДР відмінена ієрогліфіка, хоча й досі в школах вивчають близько 300 ієрогліфів), переважає буквена грамота корейської мови. В Південній Кореї ієрогліфи можна зустріти, насамперед, у газетах, журналах, інших друкованих виданнях, у документах політичного та ділового характеру, просто на вулиці (вивіски та реклама). У Північній Кореї існує тенденція, навпаки, використовувати виключно корейську мову. Деякі слова китайського походження не набули в корейській мові якогось нового значення, як це часто трапляється у лексичних запозиченнях, а використовуються у своєму

традиційному вигляді: *신랑* – “наречена”, *신부* – “наречений”, *당연히* – “звичайно, безумовно”, *물론* – “звичайно”, *심장* – “серце”, *마음* – “серце, душа” тощо.

Що стосується японської мови, то значну роль в запозиченнях з неї відіграло панування Японії над Кореєю, протягом якого японська мова активно впроваджувалася в життя корейців у різних сферах. Можна навести такі приклади: *사쿠라* – “японська вишня, сакура”, *사시미* – “сашімі (японська страва)”, *와사비* – “васабі (японська страва)”. Проте багато японських слів вийшли з ужитку після близько 30-річного широкого використання в Кореї. Найбільше китайських та японських запозичень зустрічається в політичній, економічній, науковій, соціальній лексиці.

Серед запозичень з європейських та інших мов перше місце посідають слова англійської мови. Це зумовлено постійними зв'язками Кореї з США, а також тим, що англійська мова на сьогоднішній день вважається міжнародною та дуже широко використовується (*가스* – “газ”, *달러* – “долар”, *라켓* – “ракета”, *바나나* – “банан”, *스위치* – “кнопка, вимикач”, *타이어* – “шина”). Кількість запозичень з англійської мови постійно зростає в корейській мові (Kum Sung, 1978).

2) Різноманітність діалектів на Кореїському півострові. Розглянемо їх найхарактерніші риси:

2.1) «Цокання» в північнокорейських діалектах і «чокання» в південнокорейських: слово *잘* – “добре” в північнокорейському мовленні має вимову цал, але слову *작다* – “маленький” відповідає північнокорейська промова чакта. Це пояснюється тим, що давньокорейська мова мала два варіанти ㅈ та два варіанти ㅉ (твердий та м'який). В літературній мові обидва варіанти збіглися в одному звукові: ㅈ та ㅉ, а в північнокорейських діалектах від твердих ч та чх утворилися ц та цх, а від м'яких ч та чх утворилися ч та чх;

2.2) «Шокання» в північнокорейських діалектах і «сокання» в південнокорейських: літературном *서다* – “стояти”, “вставати” відповідає

північнокорейська вимова шода, але літературному 손 – “рука” відповідає північнокорейська вимова сон. Це пояснюється тим, що у древньокорейській мові було два варіанти ㅅ – твердий та м’який. В літературній мові вони збіглися в одному ㅅ. В північнокорейських діалектах тверде с трансформувалося в с, а м’яке с у ш (іноді сь) (Kum Sung, 1978).

3) Наявність у корейській мові ідіом, жаргонів, розмовної лексики, евфемізмів, спеціальної лексики (термінології), архаїзмів.

3.1) Ідіоматичні вирази, або ідіоми

В корейській мові існують ідіоми або вирази власне корейського (애쓰다 – “прагнути, важко працювати”, 마음 먹다 – “вирішити”) та західного походження (판도라의 상자 – “скринька Пандори”);

3.2) Жаргони, що входять до розмовної корейської мови.

Переважно вживається молоддю (молодіжний сленг: 썬 – “супер” (розм), 뽕 (돈) “гроші”), робітниками певної сфери (професійний жаргон). Ця лексика характеризується неточностями у граматиці, фонетиці, що робить їх незрозумілими для іноземця-перекладача, оскільки він не має того природного відчуття мови, що її носії;

4) Наявність особливих форм ввічливості

Суфікс ввічливості -ㅅ, який приєднується до другої основи дієслова і вживається у випадках, коли друга чи третя особа у якомусь відношенні вища, ніж той, хто говорить, або коли з ним або про нього розмовляють підкреслено ввічливо. Цей суфікс означає те, що при перекладі потрібно добирати слова у ввічливій формі, адже мова йде не про “ти”, а про “ви”. У ряді випадків ввічливий відтінок надається дієслову не шляхом приєднання цього суфікса, а шляхом заміни нейтрального дієслова його ввічливим синонімом: 먹다 – 잡수시다 – “їсти”, 말하다 – 말씀하다 – “говорити” тощо.

Це є однією з тих особливостей корейської мови, яка не має в українській такої розгорнутої системи. Такі лексичні особливості характерні для всіх далекосхідних

мов, які формувалися на культурних надбаннях та традиціях східної цивілізації. Знання форм ввічливості свідчить про культурну та лінгвістичну компетенцію перекладача.

5) Наявність у ній особливої лексики – слів, які імітують звуки. Звуконаслідувальна лексика, та слів, які характеризують певні дії – образонаслідувальна лексика. У посібнику з корейської мови “Pathfinder in Korean” наведено безліч прикладів такої лексики, яка є особливістю корейської мови і відображає особливі риси корейської культури. Найчастіше її можна зустріти у корейському фольклорі та дитячій літературі, іноді вона вживається усно. Звуконаслідувальні слова: *졸졸* – звук журчання маленької річки або струмка, *줄줄* – звук падіння водоспаду, великої кількості води; *어흔어흔* – ричання тигра (Kim Sung, 1978).

5.2 Зміни в сучасній корейській мові

Вважається, що період сучасної корейської мови починається з 1894 і триває до теперішнього часу. Період включає в себе багато політичних процесів, що вплинули на розвиток мови: японська колонізація, корейська війна і подальший поділ Кореї на дві держави, мова в яких розвивався під впливом абсолютно різних зовнішніх і внутрішніх сил. Також період характеризується швидким економічним розвитком і технічним прогресом, поширенням системи загальної освіти, що також важливо для процесів зміни в мові. Більше того, саме в цей період корейські вчені змогли ознайомитися із західною лінгвістикою та дослідити корейську мову з іншого погляду (Ewha Womans University, 2000).

Змінюється фонетичний склад, з'являються такі речення як оповідальні, запитальні, наказові, окличні. Можна побачити підмет, присудок, прямі і непрямі додатки, а також обставини. Система часів складається з теперішнього, минулого і майбутнього; доповнюється системою категорій виду (завершений, продовжений). Проте лексичний стан корейської мови характеризується великою часткою

ієрогліфічних слів (до 70% всієї лексики), і це поєднання споконвічно корейських, ієрогліфічних слів та інших запозичень породжує велику кількість синонімів та омонімів. Крім запозичень з китайської мови, в мові присутні запозичення з монгольської, санскриту, маньчжурської, англійської, французької, німецької, італійської, іспанської, португальської та інших мов. Найбільша кількість запозичень з європейських мов у мові Південної Кореї припадає на англійські, потім яких (не тільки корейською мовою) наростає у зв'язку з глобалізацією.

Орфографія сучасної корейської: уніфікація її почалася ще за часів японської адміністрації, і сучасна орфографія багато в чому спирається на проект уніфікації орфографії 1933 року, складеної «Товариством вивчення корейської мови» на чолі з Чу Сі Генном; в редакції 1988 (введена в дію з 1 березня 1989). Також налічується близько 6 регіональних діалектів. Нарешті, саме у сучасному періоді з'явилися докладні дослідження корейської західними та вітчизняними вченими.

5.3 Фонетичні особливості корейської мови

Система голосних корейської мови утворює 21 фонему, 10 монофтонгів, 10 дифтонгоїдів і 1 дифтонг. Дифтонги у свою чергу діляться на ''і''(6 штук) подібні та ''у''(4 штуки) подібні (o/ŭ).

Чим відрізняються дифтонгоїди від дифтонгів?

Дифтонгоїд це коли 1 звук основний і в нього є призвук іншого звуку. (oŭ, ŭ, o, oŭ, ŭŭ). Дифтонг-це коли два звуки зливаються в 1 але вони рівнозначні(oŭ).

Наглядно можна побачити у подібні дифтонги: oŭ, ŭŭ, oŭ, ŭŭ; та і подібні oŭ, oŭ, oŭ, ŭŭ.

Монофтонги являють собою монолітний звук. В корейській мові ми маємо 8 монофтонгів: a, e, u, o, ɔ, i, ə, ə. Система приголосних включає в собі 19 фонем. Розділяються вони за місцем творення. 12 приголосних за вимови яких відбувається змичка артикуляційних органів на шляху видихуваного повітря. 4 щілинних- від тертя повітря між зближеними органами. 3 афrikати складі приголосні звуки які

утворюються унаслідок злиття двох приголосних. Самі ж приголосні поділяються на шумні та сонорні. Тут нема розподілу на шумні і дзвінкі, оскільки є тільки шумні, які об'єднують це поняття (Zong Su Kim, translator: Ross King, 2006)

За місцем розподілу можна визначити:

1. Губні: ㅁ, ㅂ, ㅃ.
2. Передньоязикові: ㄷ, ㅌ, ㄴ, ㄹ, ㄺ.
3. Середньоязикові: ㅈ, ㅊ, ㅆ.
4. Задньоязикові: ㄱ, ㅋ, ㆁ.
5. Глибокозадньоязикові(гортанні): ㅇ.
6. Сонорні: ㅍ, ㄴ, ㄹ, ㄷ

Що ж до голосних, то тут треба дивитися на:

Ряд(передній, задній)горизонтальне положення язика;

Піднесення (середнє, високе, низьке) вертикальне положення язика;

Огублінеість -залежно від того, на скільки губи беруть участь у творені звуку.

Дифтонгоїди в свою чергу поділяються на:

Отлайд – входить в основний звук через додатковий.

Офглайд -звучить через основний звук, а потім входить через допоміжний звук. В корейській мові ми маємо тільки отлайди.

Далі можна побачити, що ми можемо поділити приголосні залежно від ряду.

Прості: ㅁ, ㄷ, ㄱ, ㄴ, ㅈ.

Посилені(щілина між органами мовлення більш звужена): ㄷㄷ, ㄹㄹ, ㅆㅆ, ㅃㅃ.

Придихові: ㅋ, ㅌ, ㅍ.

Також можна побачити характерну для приголосних асиміляцію.

Асиміляція – уподібнення звука до сусіднього(або за умовами його творення) артикуляція, або акустичному відношенні. Асиміляція поділяється на: регресивну

(наступний звук впливає на попередній). Наприклад: *신란[실란]*. Та прогресивну (попередній звук впливає на наступний) *음려수[음녀수]*. В свою чергу асиміляції можуть бути повними та неповними. Повні асиміляції повністю уподібнюють звук: *등력지[등녁지]*. В той час як неповні уподібнюють звук частково: *음려수 [음녀수]*.

Асиміляційні процеси можна поділити за: напрямком: (прогрес/регрес); обсягом: (повна/неповна); характером змін; за місцем/способом творення. Вони в свою чергу можуть бути частковими або повними(при сонорних.) Такі звуки впливають чи на попередню літеру чи на наступну: *ㄹ, ㄴ, ㅇ, ㄷ*. Наприклад коли *ㅁ* переходить у *ㄹ* чи *ㄴ* при *ㄷ* або *ㄷ*. Наприклад: *십년[십년]*. Або ж зміна зумовлена історичними чинниками: *ㄱ + ㄷ [ㅇ + ㄴ], ㅇ + ㄷ [ㅇ + ㄴ], ㄴ + ㄷ [ㄷ + ㄷ]*. Наприклад: *격리[경니], 용=룡=농, 작년[잔년], 능력[능녁], 관람[괄람]*.

Випадіння *ㅎ* (після сонорних не читається): *열심히[열시미], 갈마니[가마니]*.

Уподібнення шумні: *ㅈ, ㅊ, ㅉ, ㅅ, ㅆ, ㅌ, ㅎ*, що перед наступним приголосним переходять в *ㄷ*.

Перехід шумних перед *ㄴ, ㄷ, ㄷ* у *ㄴ*: *약내(만내) 끝나다 [꾼나다]*.

Якщо є два однакових звука, то перший посилює другий: *학교, 높다*

Коли прості шумні можуть переходити в придихові шумні: *ㅎ/히 밝히다 [밖히=키]* (Zong Su Kim, translator: Ross King, 2006).

5.4 Словотвір в корейській мові

Що таке словотвір? Словотвір – це розділ науки про мову, що вивчає склад слів, тобто з яких частин вони складаються і способи їх творення. Поповнення словникового складу корейської мови проходить неперервно головним чином за рахунок словотвору. Найдавніші, власне корейські, які характеризуються багатозначністю дають великі можливості для утворення слів, особливо в області

словоскладання. Наприклад: *칩팀*-поштова команда, *칼칩*-піхви, *벌*-бджола, *벌칩*-вулик, *거머둥칩*-гніздо павука, *개밋칩*-мурашник, *방칩*-пекарня.

Під час словоскладання активно застосовується лексика китайської мови, перш за все завдяки її характеристикам: стислість, точність, однозначність, мобільність, різноманітність.

Китайський корінь, який займає один склад набагато легше використати, щоб зробити одне слово, ніж використовувати власне корейські. *공양*-підйом, *공양기*-лебідка, *주공양기*-головна лебідка, *주공양기실*- операторна головної лебідки (Miho Choo and William O'Grady, 2003).

Кореневі морфеми власне корейських слів можуть складатися з одного, двох і більше складів. Односкладові слова сучасної корейської мови являють собою або результат стягнення двох складів споконвічного кореневого слова, в один (*개*-собака, *땅*- земля, *봄*- зм'я). Тобто раніше це були багатоскладові слова, а потім в процесі історичного розвитку вони стиснулися в один склад.

Слова запозичені з інших мов (переважно з китайської). В таких словах корінь образотворчих слів складається, як правило, з одного або двох складів, причому корінь зазвичай повторюється, рідше зустрічаються корені з 3-ох складів і це рідше з 4-ох та 5-ти. У коренях китайського походження прості кореневі морфеми найчастіше односкладові. Слово може збігатися з односкладовими коренем (Ковальчук Ю. А., 2019).

분 - (хвилина), *년* - (рік), *월* - (місяць), *일* - (день) - слово і корінь співпадають. Або ж слово може складатися з 2-ох або декількох односкладових коренів. Так звані складні кореневі морфеми: *뺨* - (рот), *주*- (господар). Таке поєднання двох або декількох односкладових морфем ,кожна з яких потенційно зберігає самостійне лексичне значення є основним елементом внутрішньої форми слова, що утворює особливого роду лексему, відмінну за своїм характером.

Внутрішня форма слова - те, на чому будуються внутрішньо кореневі слова, групи спільнокореневих слова. Коли значення слова зберігається повністю чи частково в усіх однокореневих словах.

Внутрішня форма слова – це збереження значення при видозмінених лексемах. У словах скло і скляний внутрішня форма слова це все одно щось із скла, як з матеріалу. Відносною самостійністю китайських морфем пояснюється можливість утворення великої кількості складних (складених) слів, за рахунок того, що китайські морфеми більш мобільні.

Способи словотвору:

Фонетико-морфологічний (без афіксів)-має місце при утворенні дієслова і прикметників(або ж звуконаслідування). *비/떨어지다* – *спотворений*. В цьому слові ми бачимо звуконаслідування ''бундиль''- ''бундиль''(гидке, слизьке). Це відображає дуже давні процеси з фонетичним звуконаслідуванням корейської мови, в тому числі те, що будувалось давно на основі гармонії голосних. В сучасній мові цей спосіб не продуктивний.

Він був активним в давнину (давній період, середньовіччя), коли утворювалась багата велика кількість слів просто сама по собі, і в більшості випадків на основні звуконаслідування. Або коли іменникові основи тулились одна до одної без будь яких з'єднань. Цей спосіб був продуктивний до 16 століття(до кінця середньовіччя). Зараз це не вживається (Ковальчук Ю. А.,2019).

Лексично-синтаксичний – злиття слів зі стійких словосполучень. *물자 이겁* *궤아*-*нікудишній, непривабливий*. Було слово, до нього додали граматику і це вживалось так часто, що стало нормою(окремою лексикою). *맛있다* *멋있다* - коли з лексем та лексичних комбінацій утворюється сталі лексеми.

Морфологічно-синтаксичний(конверсія)- перехід з одного лексико граматичного розряду в інший. Коли міняється в слові частина мови. Тобто воно без змін переходить з одної частини мови в іншу, це і є конверсія. Наприклад: *크다* - *великий (прикметник) та рости (дієслово)*. Або коли дієслова використовуються з іменниковими закінченнями *음/ㅁ* та формуються іменники: *기쁘다*-*기쁨*- *радість*, *우르다*-*우름* – *замерзати*.

Морфологічний -тут можна виділити достатньо багато різновидів створення. Префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, додавання коренів-слів

основ. Коли утворюються складно похідні слова. Творення скорочених і складноскорочених слів. В корейській мові переважають морфологічні способи словотвору.

Морфема – найменша неподільна значуща частина слова. Вона виражає певне лексичне чи граматичне значення і регулярно відтворюється із своїм значенням у мовлені.

Префіксальний спосіб

В корейській мові префікси поділяються на: Іменникові (модифікують слово) та дієслівна (схожі на прислівник).

Суфікси бувають різними. Розглянемо деякі види. Суфікси, що додають додаткового значення - стилістичний відтінок. Наприклад: *바람둥* – *бавій*(відтінок презирства, принизливості); *호랑이* - (*відтінок простонародності*).

Дериваційні суфікси – утворюють нову частину мови. *거리다, 대다 드리다, 지다: 귀머거리-глухий, 대머리의-лисий, 내버리다-викидувати, 가르치다-викладати. (Miho Choo and William O'Grady, 2003)* Також суфікси можуть створювати такі форми як: Каузатив(один об'єкт змушує інший щось робити): *이, 기, 리, 히, 우(목다-목이다-їсти/годувати)*.

Пасив(пасивний стан, спосіб дії): *이, 히, 리 (보다-보이다 дивитись/той, хто дивиться)*.

Прислівниковий словотвір був активний в 15-16 столітті: *прямо- 바로*

Префіксально-суфіксальний спосіб: Коли ідуть комбінації, як префіксів так і суфіксів: *맞붙이*.

Складання кореневих слів-основ. Слова можуть складатися з двох і більше основ. Значення цілого слова виходить із значення окремих слів. Інколи корені вдаються до фонетичних та граматичних змін внаслідок скорочення приголосних, додавання літер, зміни приголосних чи голосних за зміни складів. Більшість слів складених були словосполученням, тому можуть розбиватись на основи, які складаються з 2-ох, 3-ох і більше слів: *앞설이(nonepedu), 큰참(дім старшого брата)* (Zong Su Kim, translator: Ross King, 2006).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 5

Усі три століття новокорейського періоду не схожі один на одного. Це цілком логічно. Адже мова, як і історія просто не може постійно стояти на місці. Ми маємо розуміти, що до нашого часу на території Кореї відбувались війни, постійна зміна влади, окупація. Все це так чи інакше вплинуло на розвиток мови і залишило свій слід.

У 17 столітті відбувається багато змін, але загалом мова ще схожа на середньовічну. У 18 столітті вона наближається до сучасної, особливо це стосується фонетичної системи. У 19 столітті відбуваються основні зміни у мові, що призвели до сучасного її стану.

Цей період спочатку не був настільки ж популярним серед дослідників, як середньовічний корейський, проте з поступовим розумінням ролі новокорейської мови як мосту між середньовічним та сучасним, з 1970 років на нього звертають значно більшу увагу.

ВИСНОВКИ

Під час написання курсової ми детальніше розглянули створення, розвиток та зміни корейської мови до сьогодні. Звичайно, неможливо вивчити мову ідеально, адже її походження та процес розвитку не буде відомо стовідсотково. Ми можемо лише казати про це, оперуючись матеріальними знахідками, дослідженнями, які вчені відкрили ще багато років назад, вивчаючи мову протягом багатьох століть. Мова має свої особливості розвитку, адже постійно змінюється, а значить процеси її вивчення ніколи не втратять своєї актуальності.

Кожного дня з'являється близько 1000 слів в різних мовах, тому ми хочемо наголосити, що аналізували сьогоднішній та минулий час, використовуючи вже існуючі дослідження, аналізуючи їх. Звичайно, до сучасних досліджень ми додали свої висновки. Важливо бачити, відчувати різницю мови в минулому і сьогодні, розуміти звідки вона пішла і як з'явилась, адже це невід'ємна частина вивчення мови, розуміння менталітету і занурення у культуру.

Мова пов'язана з історією, національним духом. Без неї неможливе таке поняття, як існування народу, країни, тому дуже важливо розуміти її значення і вплив на розум людей. Для перекладача подібна практика є необхідною, адже саме таке дослідження допомагає зрозуміти мову зсередини, зрозуміти побудову слова, сенс та походження. Подібна практика також неабияк допоможе зрозуміти менталітет, культуру та історію народу, мову якого вивчаєте.

На основі історичних документів та відповідній літературі ми розглянули розвиток мови в період Старого Чосону, проаналізували відмінності між протокорейським періодом та середньовіччям. У розділах розглянуто особливості розвитку мови в певні періоди та правління різних держав середньовіччя. Також став більш зрозумілим саме історичний вплив на розвиток мови під натиском та втручанням як мов інших держав, так і політичних чинників.

Після фонетичного та словотворчого аналізу дійшли до певних висновків та краще зрозуміли сутність мови зсередини, відкрили нові поняття та максимально детально пояснили будову лексики, її принципи, походження. Також зрозуміли відмінність корейської будови від інших мов.

ABSTRACT

Language is connected with history, national spirit. Without it, such a concept as the existence of a people, a country, is impossible, therefore it is very important to understand its meaning and influence on people's minds.

In the first part of the course work, we get acquainted with the Korean language, analyze its features and make a general brief description. We also analyze the theories of the origin of the Korean language, introduce the transliteration of the Korean language.

The coursework analyzes the task and provides historical and scientific facts that were used for its implementation, studied and researched.

Based on historical documents, we were able to delve deeper into the periodization of the Korean language, explained why it looks like this now, the reasons for its changes. This can be seen in the third part, where we see the development of the language and the creation of its modern appearance.

There is a study about the historical period, the end of the war and the complete independence of Korea, which pushes the country to active progress, the period of enlightenment, many changes. This can be clearly seen in the fourth part.

This work also analyzes the phonetic analysis of the Korean language, ways of word formation. Origin, gradual historical development, development of the language to its modern form. All this is analyzed in the last part of the work

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Андріанов Д.В. (2019) ”Розвиток корейської літератури в часи японської колонізації на прикладі творчості Хан Йонуна”. Відновлено з:

https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/3_2019/part_2/25.pdf

Ковальчук Ю. А.(2019): “Словотвір корейської мови”: навч. посіб, (Київ): ВД Дмитра Бураго. – 132с.

Ewha Womans University(2000), “The Institute of Language Education”,(Korea): *Pathfinder in Korean, high intermediate student book.* –176 p.

John Whitman(2007): *Varieties of Korean: Old Korean(Part VI)*. Відновлено з: <https://conf.ling.cornell.edu/whitman/Whitman2015OldKorean.pdf>

Kum Sung (1978), “*New Ace Korean-English dictionary*”(Korea): 2712 p.

Miho Choo and William O'Grady(2003): “*The sounds of Korean a pronunciation guide*”, (Seoul): University of Hawaii Press. -100 p.

Young-Key Kim-Renaud and John Whitman(1997): “*Korean Historical Linguistics, Special issue of Korean Linguistics*”(Seou): John Benjamins Publishing Company. -135 p.

Young-Key Kim-Renaud and S. Robert Ramsey(2013): “*The History of Korean Language*”, (Cambridge): Cambridge University Press. – 1-162 p.

Zong Su Kim, translator: Ross King(2006) “*The History and Future of Hangeul*”(Seoul): Hanyang University. – 1-162 p.

ДОДАТКИ

	Back vowels					Front vowels			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Proto-Altaic	*a	*o	*u	*i	*e	*é	*ö	*ü	*i
Early MK	*a	*ɔ	*u	*i	*ä	*i	*ɔ̄	*ü	*i
Late MK	ㅏ	ㅓ	ㅜ	ㅣ	ㅑ	ㅣ	ㅡ	ㅟ	ㅣ
	[a]	[ʌ]	[o]	[i]	[ə]	[i]	[i]	[u]	[i]
	/a/	/o/	/wo/	/i/	/e/	/i/	/u/	/wu/	/i/

³ Quite recently Starostin *et al.* (2003) have argued instead that the original Altaic language lacked vowel harmony of any kind, and that the various branches of the family developed vowel harmony systems independently through complex, assimilative processes. That scenario seems to us implausible. Besides vowel harmony, many Altaicists, perhaps most, believe that Proto-Altaic also had distinctive vowel length; some argue that it had distinctive pitch as well. We take no position on these latter issues since we have seen nothing in Korean that would be determinative.

Додаток 1

Altaic forms

Manchu *hūlan* ‘chimney’; Ulch *kula* ‘id.’;
 Mongolian *kulang* ‘id.’
 Manchu *jafa-* ‘grasp’

Middle Korean

kwul 굴 ‘chimney’
cap- 잡- ‘grasp’

Додаток 2

Altaic forms

Dative *-a/e: Old Turkic *at-im-a* ‘to my horse’; Mongolian *yaḷar-a* ‘in the land’
 Directional *-ru/rü: Old Turkic *äb-im-rü* ‘to my house’; Mongolian *inaru* ‘this way,’ *činaru* ‘that way’
 Prolative *-li: Evenki *hokto-li* ‘along this road’

Middle Korean

Locative -ay/ey -애/에
 Directional -lwo -로
ili 이리 ‘this way,’ *kuli* 그리 ‘that way,’ *tyeli* 더리 ‘that way (there)’

Додаток 3

Koguryō

旦 **tan*, 頓 **twon*, 吞 **thon* 'valley'
 烏斯含 **wosaham* 'rabbit'
 那勿 **namwul* 'lead'

Old Japanese

tani 'valley'
usagi 'rabbit'
namari 'lead'

Koguryō

'3'	密 * <i>mil</i>	<i>mi</i>
'5'	于次 * <i>wucha</i>	<i>itu</i>
'7'	難隱 * <i>nanun</i>	<i>nana</i>
'10'	德 * <i>tek</i>	<i>topo</i>

Old Japanese

Додаток 4

Додаток 5

Додаток 6

Додаток 7

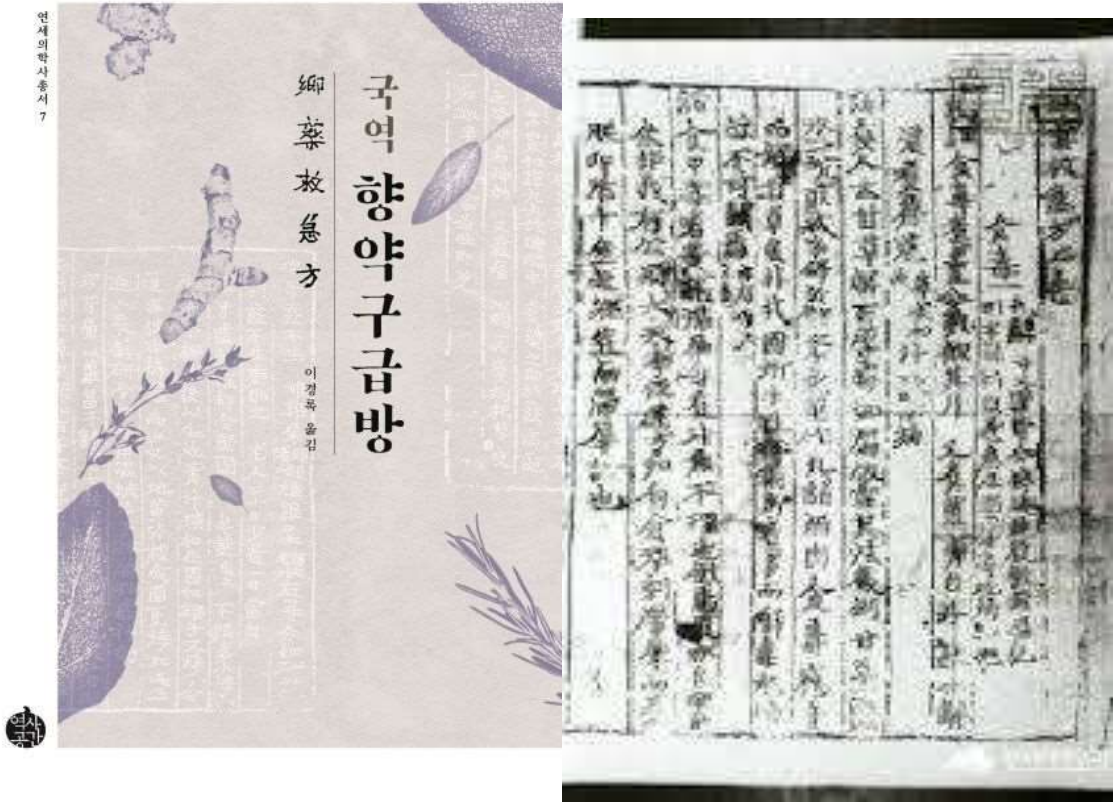
Додаток 8

Додаток 9

Додаток 10

Додаток 11

惜行具足復有誑道一切衆生復有他方不
 可量衆復有變十方淨土現百億萬產化百
 億須彌寶花各各莊嚴花上有無量化佛有
 無量菩薩比丘八部大衆各各坐寶蓮花
 上皆有無量國土一一國土佛及大衆如金
 無異一一國土中一一佛及大衆各各說般
 若波羅蜜他方大衆及以化衆此三界中衆
 十二大衆皆來集會坐九劫蓮花莊其會方
 廣九百五十里大衆僉然而坐
 爾時十号三明大減諱金剛智釋迦牟尼佛
 初年月八日方坐十地入大寂室三昧思經
 放大光明照三界中復於頂上出十寶蓮花
 其花上至非想非非想天光亦復爾乃至他
 方恒河沙諸佛國土種種無色界兩無量廣大
 香花香如車輪花如須彌山王如雲而下十
 八梵天王兩百變異色花六欲諸天而無量
 色花其佛座前自然而生九百萬億劫花上
 至非想非非想天是時世界其地六種震動
 耳聾諸大衆俱共念然生疑各相謂言四無
 所畏十八不共法五股法身大覺世尊前已
 為我等大衆二十九年說摩訶般若波羅蜜
 金剛般若波羅蜜天王問般若波羅蜜光顯
 般若波羅蜜今日如來放大光明斯作何事
 時十六大國王中舍衛國主波斯匿王名曰
 月光德行十地六度三十七品四不壞淨行

Додаток 12

天	乾	月	節	冬	晝	晚
坤	星	辰	候	春	夜	昏
宇	辰	陰	夏	寒	暮	早
宙	陽	秋	暑			
日						
壤						

Додаток 13

Додаток 14